

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร
Extension of Using Fertilizer Based on Soil Analysis in Oil Palm Plantation of Farmers in
Takua Thung District, Phang-Nga Province

รัตนพล คุ่มภัย (Rattapol Kumpai)¹ นารีรัตน์ ซีระสาร (Nareerut Seerasarn)² บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน (3) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (4) ความต้องการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอดงหลวงจังหวัดพิจิตร ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในปีการผลิต 2563 จำนวน 1,460 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดลำดับ ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.18 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการผลิตปาล์ม น้ำมันเฉลี่ย 9.52 ปี มีพื้นที่ปลูกปาล์มปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 10.93 ไร่ มีอายุของปาล์มปาล์มน้ำมันภายในสวนเฉลี่ย 9.82 ปี มีรายได้จากการผลิตปาล์มปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 71,103.56 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการผลิตปาล์มปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 19,798 บาทต่อปี (2) สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เกษตรกรมีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก) มากที่สุด และรองลงมาคือการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มปาล์มน้ำมัน (3) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเฉลี่ย 5.24 คะแนน ซึ่งมีความรู้อยู่ในระดับน้อย (4) เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมระดับมากในประเด็นหลักการและการนำไปใช้งาน และต้องการการสนับสนุนแม่ปุ๋ยสำหรับผสมปุ๋ย และ (5) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มปาล์มน้ำมันในระดับมากที่สุด คือ เกษตรกรขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มปาล์มน้ำมัน คือ ควรให้หน่วยงานราชการควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนแก่เกษตรกรในพื้นที่

คำสำคัญ การส่งเสริม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สวนปาล์มน้ำมัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

rattapol.bos@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช seerasarn@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) social and economic conditions, (2) condition of fertilizer application according to soil analysis in oil palm plantation, (3) the knowledge of fertilizer use according to soil analysis, (4) Extension needs of fertilizer use according to soil analysis, (5) problems and suggestions of extension on fertilizer use according to soil analysis in oil palm plantations. The population consisted of 1,460 Oil palm farmers in Takua Thung District, Phang Nga Province who registered with the Department of Agricultural Extension in the production year of 2020. The 314 sample size was based on Taro Yamane formula with the error value of 0.05. Structured interviews were used for data collection. Statistics used were frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation and ranking. The results indicated the following: (1) Most of the farmers were male with average of age 54.18 years and finished elementary school. The average of experience in palm oil production 9.52 years. The average oil palm plantation area was 10.93 rai. The average age of oil palm in the plantation was 9.82 years. The average income from oil palm production was 71,103.56 baht per year also expenses from palm oil production average 19,798 baht per year. (2) Using Fertilizer Based on Soil Analysis in Oil Palm Plantation. The soil was improved with organic fertilizers (compost, manure) the most. And followed by the use of chemical fertilizers according to soil analysis in oil palm production. (3) Farmers were knowledge about fertilizer application based on soil analysis average of 5.24 of knowledge at a low level. (4) Farmers were a high level of demand on principles and applications and support of mixing fertilizers for using them self. And (5) Farmers had problems with extension of fertilizer use according to the soil analysis in oil palm plantations at the highest level, lacking raw materials for fertilizer production. Recommendations on the extension of fertilizer use based on soil analysis in oil palm plantations, would be that government agencies establish community learning centers for farmers in the area.

Keywords: Extension, Using fertilizer based on soil analysis, Oil palm plantation

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งในระดับโลกและระดับประเทศไทย เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ให้ปริมาณน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่มากกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่นๆ โดยปาล์มน้ำมันสามารถผลิตได้เฉพาะในพื้นที่เขตร้อนชื้นเท่านั้น ซึ่งแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันสำคัญอยู่ในภูมิภาคอาเซียน ในปี 2562 ทั่วโลกมีปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน 70.6 ล้านตัน และมีความต้องการบริโภค 66.4 ล้านตัน ซึ่งประเทศที่เป็นผู้ส่งออกหลัก คือ ประเทศอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซีย ส่วนประเทศที่มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันที่สำคัญ คือ ประเทศอินเดีย สหภาพยุโรป ประเทศจีน โดยประเทศไทยมีปริมาณการผลิตอยู่ในลำดับที่ 3 ของโลก แต่ก็เป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าประเทศอินโดนีเซียกับประเทศมาเลเซียมาก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562)

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชตระกูลปาล์ม มีถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปแอฟริกา โดยเริ่มมีการปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทยครั้งแรก พ.ศ. 2472 ที่จังหวัดสงขลา ปาล์มน้ำมันสามารถเจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนชื้นที่มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ย 22 – 32 องศาเซลเซียส ปาล์มน้ำมันต้องการน้ำใกล้เคียงกับพืชทั่วไปเฉลี่ย 3-6 มิลลิเมตรต่อวัน คิดเป็นปริมาณน้ำฝนไม่เกิน 2,160 มิลลิเมตรต่อปี (ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี, 2563) ปาล์มน้ำมันจัดเป็นพืชน้ำมันอุตสาหกรรมชนิดเดียวของประเทศไทยที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับพืชน้ำมันอื่นๆ เช่น ถั่วเหลือง มะพร้าว เป็นต้น โดยปาล์มน้ำมันมีพื้นที่ปลูกที่ให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 4.52 ล้านไร่ ผลผลิต 10.9 ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ย 2.59 ตันต่อไร่ และมีมูลค่าทางตลาดสูงถึง 1 แสนล้านบาทต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) ซึ่งมีการปลูกมากที่สุดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีพื้นที่ที่ให้ผลผลิตจำนวน 1.2 ล้านไร่ (คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2558)

การจัดการปุ๋ยและธาตุอาหารในสวนปาล์มน้ำมันมีความจำเป็นในการผลิตปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพ ซึ่งในการผลิตมีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ปาล์มน้ำมันเจริญเติบโตได้ดี ทั้งเรื่องดิน ธาตุอาหาร การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นต้น ปุ๋ยเคมีเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยรักษาสมดุลของธาตุอาหารภายในดิน ซึ่งทำให้ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของพืชและทำให้มีผลผลิตที่สม่ำเสมอ แต่เกษตรกรในปัจจุบันมีพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนมีความจำเป็นทำให้ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมและต้นทุนที่สูง (กัญชลิ และคณะ, 2561) ซึ่งในปัจจุบันด้วยภาวะทางเศรษฐกิจส่งผลให้ปุ๋ยเคมีมีราคาแพงและราคาผลผลิตก็ตกต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่รายได้ลดลง แต่เกษตรกรก็ยังจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยในปาล์มน้ำมันเพื่อให้มีผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยได้ถูกสูตรและถูกอัตรา ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตทั้งกรณีที่สามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลงจากที่เคยใช้ในปริมาณมาก หรือจะต้องใส่ปุ๋ยเคมีเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากเมื่อก่อนใช้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น แต่เมื่อใช้ปุ๋ยถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ต้องใส่ปุ๋ยเคมีมากขึ้น แต่ผลผลิตที่ได้จะเพิ่มขึ้นกว่าการใช้ปุ๋ยแบบเดิม ซึ่งถือว่าเป็นการลดต้นทุนต่อหน่วยการผลิตและยังช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ไม่ทำให้ดินเสื่อมโทรม

อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 19,444 ไร่ 1,460 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรอำเภอตะกั่วทุ่ง, 2563) จากข้อมูลข้างต้น จึงต้องการศึกษาความต้องการการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์งานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) เพื่อศึกษาสภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน 3) เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 4) เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน 5) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอตะกั่วทุ่ง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรในปี 2563 จำนวน 1,460 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โร ยามาเน่ ที่ค่าคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพพื้นฐานทางสังคม พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 71.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.18 ปี ร้อยละ 39.2 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 84.1 เป็นสมาชิกและมีบัญชีธนาคารของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ร้อยละ 89.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.58 คน ประสบการณ์ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.52 ปี พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.93 ไร่ จำนวนต้นปาล์มน้ำมันต่อไร่มีค่าเฉลี่ยที่ 22.40 ต้นต่อไร่ อายุของปาล์มน้ำมันภายในสวนมีค่าเฉลี่ยที่ 9.82 ปี ร้อยละ 100 มีที่ดินทำสวนปาล์มน้ำมันเป็นของตนเองหรือเป็นของคนในครอบครัว เกษตรกรไม่ได้มีการเช่าที่ดินเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน และร้อยละ 37.3 มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดิน

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า จำนวนแรงงานในการทำเกษตรมีค่าเฉลี่ยที่ 1.68 คน ร้อยละ 47.8 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรมีค่าเฉลี่ยที่ 106,075.27 บาท/ปี รายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยที่ 71,103.56 บาท/ปี รายจ่ายจากการผลิตปาล์มน้ำมันในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยที่ 19,798 บาท/ปี ร้อยละ 52.2 เกษตรกรไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 40.8 มีการกู้เงินจาก ธกส. และร้อยละ 100 มีการจำหน่ายผลผลิตที่ลานเท

2. สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

n = 314

สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินใน สวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร	ปฏิบัติ		อันดับ
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน	141	44.9	2
2. การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้น	117	37.3	3
3. เก็บตัวอย่างดินเพื่อทำไปวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	67	21.3	7
4. คำนวนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง	107	34.1	5
5. คำนวนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้วยแอปพลิเคชันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	14	4.5	9
6. ใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำปุ๋ยสั่งตัด	116	36.9	4
7. ใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำโปรแกรมปุ๋ยรายแปลง	14	4.5	9
8. ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก)	215	68.5	1
9. ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด (โปเทือง ถั่วพราง อื่น ๆ)	105	33.4	6
10. ผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง	48	15.3	8

สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้อยละ 68.5 การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก) ร้อยละ 44.9 การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน และร้อยละ 37.3 การตรวจวิเคราะห์ดินเบื้องต้นตามลำดับ ส่วนเกษตรกรมีการปฏิบัติกิจกรรมตามสภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้อยละ 15.3 ผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้วยตนเองร้อยละ 4.5 คำนวนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินด้วยแอปพลิเคชันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ ใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำโปรแกรมปุ๋ยรายแปลง ตามลำดับ

3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้อยละ 89.8 การเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ทำให้ได้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ร้อยละ 85.7 ธาตุอาหารหลักของพืช คือ ธาตุ N P K และร้อยละ 85.0 การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในปาล์มน้ำมันจะทำให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต ส่วนข้อที่เกษตรกรตอบผิด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้อยละ 51 การเก็บตัวอย่างดินไม่ควรเก็บในขณะที่ดินเปียกมากเพราะจะทำให้ผลวิเคราะห์ไม่ตรงกับความเป็นจริง ร้อยละ 55.7 การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

และร้อยละ 58.3 การที่ใส่ปุ๋ยเป็นกองหรือใกล้ลำต้นจะทำให้ต้นปาล์มน้ำมันได้รับสารอาหารที่มากและเป็นผลดีต่อการผลิตปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน

n = 314

คะแนน	จำนวนเกษตรกรที่ตอบ คำถามถูกต้อง	ร้อยละ	ความหมาย
1 - 3	100	31.85	น้อยที่สุด
4 - 6	137	43.63	น้อย
7 - 9	45	14.33	ปานกลาง
10 - 12	6	1.91	มาก
13 - 15	26	8.28	มากที่สุด
คะแนนต่ำสุด = 1 คะแนน	คะแนนสูงสุด = 15 คะแนน		
ค่าเฉลี่ย = 5.24 คะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.476		

จากการทดสอบระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน จากแบบสัมภาษณ์จำนวน 15 ข้อ พบว่า เกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ที่ 5.24 คะแนน ซึ่งจัดว่ามีความรู้อยู่ในระดับน้อย คะแนนสูงสุดที่ทำได้ คือ 15 คะแนน คะแนนต่ำสุดที่ทำได้คือ 1 คะแนน

4. ความต้องการการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

1) ความต้องการการส่งเสริมเนื้อหาในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ หลักการและการนำไปใช้งาน (4.11) ขั้นตอนและวิธีการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (3.84) หลักการเกี่ยวกับปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (3.69) การให้ความรู้ในการคำนวณปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (3.53) โดยมีประเด็น การบรรจุภัณฑ์และการเก็บรักษา (3.15) มีระดับความต้องการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง

2) ความต้องการการส่งเสริมการสนับสนุนและการบริการในการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับมาก คือ การสนับสนุนแม่ปุ๋ยสำหรับผสมปุ๋ย (4.16) การบริการเก็บตัวอย่างดินเพื่อไปวิเคราะห์ความสมบูรณ์ดิน (3.84) การสนับสนุนปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน (3.74) การบริการเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ด้านปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (3.43) การบริการส่งดินตรวจในห้องปฏิบัติการ (3.43) ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง คือ การสนับสนุนอุปกรณ์วิเคราะห์ดินเบื้องต้น (3.37) การสนับสนุนอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างดิน (3.36) การสนับสนุนการรวมกลุ่มการผลิต (3.36) และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (3.00)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

3) ความต้องการการส่งเสริมรูปแบบการส่งเสริม พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกประเด็น คือ การฝึกอบรมและการเยี่ยมเยียน (3.17) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรการรวมกลุ่มเกษตรกร (3.14) การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (3.10) และการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (3.07)

4) ความต้องการส่งเสริมการส่งเสริมรายบุคคล พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ เยี่ยมเยียนในพื้นที่ (4.13) ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง คือ ติดต่อทางโทรศัพท์ (3.14) และเกษตรกรเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานฯ (2.94)

5) ความต้องการการส่งเสริมการส่งเสริมแบบกลุ่ม พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับมาก คือ การฝึกอบรมให้ความรู้ (3.91) การสัมมนา (3.58) การประชุม (3.42) และระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง คือ การจัดทัศนศึกษา (3.40) การสาธิตการผลิตปุ๋ย (3.17)

6) ความต้องการการส่งเสริมการส่งเสริมแบบมวลชน พบว่า ระดับความต้องการการส่งเสริมในระดับมาก คือ แผ่นพับความรู้ (3.58) ระดับความต้องการการส่งเสริมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อรายการโทรทัศน์และวิดีโอ (3.40) วารสาร (3.38) วิทยูทูบ (3.11) โปสเตอร์ (3.06) หอกระจายข่าว (2.72) และวิทยุกระจายเสียง (2.70)

7) ความต้องการส่งเสริมการส่งเสริมแบบกิจกรรม พบว่า ระดับความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทุก ประเด็น คือ การจัดนิทรรศการ/การรณรงค์ (2.58) การประกวด (2.57) การจัดงานวันเกษตร field day (2.44) และการจัดเวทีชาวบ้าน (2.40)

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

1) ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า ระดับของปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรระบุว่าการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร มีปัญหาในประเด็นของ เกษตรกรขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย (4.36) ขาดเงินทุนในการจัดหาปุ๋ยหรือวัตถุดิบผลิตปุ๋ย (4.06) และเกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องการผลิต การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี (4.00)

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่าระดับความต้องการเสนอแนะภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรระบุว่าการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร มีความต้องการเสนอแนะในประเด็นของ หน่วยงานราชการควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนแก่เกษตรกรในพื้นที่ (4.25) หน่วยงานราชการควรจัดให้มีการทัศนศึกษาแก่เกษตรกรที่สนใจ เพื่อดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ (4.03) และหน่วยงานราชการควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิต การเก็บรักษาและวิธีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างถูกวิธี (3.98) หน่วยงานราชการควรแจ้งให้เกษตรกรทราบถึงความแตกต่างในการใช้ปุ๋ยเคมีปกติกับปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (3.98)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอดงทับทิม จังหวัดพังงา มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.18 ปี มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักคือการทำเกษตรกรรม และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.58 คน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยอยู่ที่ 9.52 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องนี้ว่า อายุของปาล์ม น้ำมันภายในสวนของเกษตรกรมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 9.82 ปี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญฤทธิ์ คงเรือง (2545, น.78) ศึกษา เรื่องการยอมรับการใช้เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่าเกษตรกรมี ประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นเวลา 10.24 ปี มีปาล์มน้ำมันอายุเฉลี่ย 10.37 ปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเริ่ม ปลูกพืชปาล์มน้ำมันเป็นรุ่นแรกและยังมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตอยู่ ซึ่งยังไม่ได้มีการโค่นเพื่อปลูกใหม่ทดแทนเนื่องจากปาล์ม น้ำมันยังมีอายุน้อยและยังเก็บเกี่ยวไปได้อีกหลายปี เลยทำให้ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันสัมพันธ์กับอายุของปาล์ม น้ำมันภายในสวน

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ยอยู่ที่ 10.93 ไร่ มีจำนวนต้นปาล์มน้ำมันต่อไร่เฉลี่ย 22.40 ต้นต่อไร่ สอดคล้องกับหลักทางวิชาการของการปลูกปาล์มน้ำมันว่าจำนวนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมันคือ 22 - 25 ต้นต่อไร่ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2564)

เกษตรกรมีรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 106,075.27 บาทต่อปี มีรายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันในรอบ หนึ่งปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 71,103.56 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการผลิตปาล์มน้ำมันในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 19,798 บาทต่อปี เกษตรกรทั้งหมดใช้ทุนของตัวเองในการทำสวนปาล์มน้ำมัน แต่นอกเหนือจากทุนของตัวเองก็พบว่ามีถึงเกือบครึ่งของกลุ่ม ตัวอย่างที่มีการกู้เงินจาก ธกส. และธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาจากแบบสอบถามในเรื่องหนี้สินของเกษตรกร โดยการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 47.8 มีหนี้สิน โดยส่วนใหญ่มีการกู้เงินจาก ธกส. เพื่อมาลงทุนในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ร่วมกับทุนของตนเอง

2. สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

สภาพการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันในอำเภอตะกั่วทุ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งจากการศึกษาในประเด็น ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรของงานวิจัยนี้ พบว่า ปัญหาที่เกษตรกรพบ คือ เกษตรกรยังขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยและยังขาดความรู้ในเรื่องการผลิต การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี เนื่องจากการขาดวัตถุดิบใน การผลิตปุ๋ยและยังขาดความรู้ในเรื่องการผลิต การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ในอำเภอตะกั่ว ทุ่งยังไม่ได้มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ควรเข้าไปส่งเสริมให้ความรู้ด้านการปฏิบัติใน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษายังพบอีกว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก) เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยหมักจากทางปาล์มน้ำมัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ในการทำปุ๋ยหมักจาก สำนักงานเกษตรอำเภอโดยให้ความรู้ผ่านทางศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนทั้ง 2 แห่ง คือ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโคกกลอย และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลลำไย ทำให้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการบำรุงดิน

3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรตอบถูกต้องได้ เฉลี่ย 5.24 คะแนน อยู่ในระดับมีความรู้น้อย โดยคำถามที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การเก็บตัวอย่างดินไป วิเคราะห์หาเพื่อให้ได้ทราบถึงคุณสมบัติของดิน (ร้อยละ 89.8) ธาตุอาหารหลักของพืช คือ ธาตุ N P K (ร้อยละ 85.7) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในปาล์มน้ำมันจะทำให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

(ร้อยละ 85.0) และคำถามที่มีเกษตรกรตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การเก็บตัวอย่างดินไม่ควรเก็บในขณะที่ดินเปียกมากเพราะจะทำให้ผลวิเคราะห์ไม่ตรงกับความเป็นจริง (ร้อยละ 51.0) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินทำให้ต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 55.7) การที่ใส่ปุ๋ยเป็นกองหรือใกล้ลำต้นจะทำให้ต้นปาล์มน้ำมันได้รับสารอาหารที่มากและเป็นผลดีต่อการผลิตปาล์มน้ำมัน (ร้อยละ 58.3) โดยอภิปรายได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความรู้ในเรื่องของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในระดับที่น้อย

4. ความต้องการการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

1) เนื้อหาในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้มีการส่งเสริมในเรื่องของ หลักการเกี่ยวกับปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ขั้นตอนและวิธีการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หลักการและการนำไปใช้งาน และการให้ความรู้ในการคำนวณปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า เกษตรกรต้องการได้รับความรู้ในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปใช้ภายในสวนปาล์มน้ำมันของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรยังมีความรู้อยู่ในระดับน้อย ทำให้ต้องมีการเข้ามาให้ความรู้ในประเด็นดังกล่าวที่สามารถนำไปใช้ในฟาร์มของตนเองได้

2) การสนับสนุนและการบริการในการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการให้มีการสนับสนุนแม่ปุ๋ยสำหรับผสมปุ๋ย การบริการเก็บตัวอย่างดินเพื่อไปวิเคราะห์ความสมบูรณ์ดิน การบริการส่งดินตรวจในห้องปฏิบัติการ การสนับสนุนปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน รวมไปถึงการบริการส่งดินตรวจในห้องปฏิบัติการ ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า เกษตรกรอยากได้รับการสนับสนุนในเรื่องของการเก็บตัวอย่างดินเพื่อไปวิเคราะห์และบริการส่งดินตรวจในห้องปฏิบัติการ เพราะการส่งดินเพื่อไปตรวจหาความอุดมสมบูรณ์ของดินในห้องปฏิบัติการมีราคาสูงและมีค่าใช้จ่ายในการตรวจ เกษตรกรต้องการสนับสนุนเรื่องนี้เพื่อจะทำให้เกษตรกรรู้ว่าสภาพของดินภายในสวนของตนเองเป็นอย่างไรและจะต้องผสมปุ๋ยแบบใดเพื่อมาใช้ภายในสวนของตนเอง

3) วิธีการส่งเสริม จากการศึกษา พบว่า ในด้านการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เข้ามาเยี่ยมเยียนในพื้นที่ เพื่อให้คำชี้แนะเกษตรกรในเรื่องของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอภิปรายได้ว่าเกษตรกรเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สามารถให้คำชี้แนะเกษตรกรในเรื่องของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้

ในด้านการส่งเสริมแบบกลุ่ม เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่องระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร โดยการศึกษา พบว่ามีระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย

ในด้านการส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรมีความต้องการให้มีการส่งเสริมแบบผ่านฟาร์ม ซึ่งอภิปรายได้ว่ามาจากด้วยตัวเกษตรกรมีอายุเยอะพอสมควร ทำให้การเข้าถึงเทคโนโลยีมีความลำบาก

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

1) ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งก็จะมีบางประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นปัญหาที่เกษตรกรมีปัญหามากเป็น 3 อันดับแรกคือ เกษตรกรขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย ขาดเงินทุนในการจัดหาปุ๋ยหรือวัตถุดิบผลิตปุ๋ย และเกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องการผลิตการใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

สอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่องระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่พบว่า มีระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับ นันทวรรณ พร้อมมูล (2551, น.107) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง และเกษตรกรขาดความรู้ในการเก็บตัวอย่างดินและใบเพื่อการวิเคราะห์

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะมีบางประเด็นที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หน่วยงานราชการควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนแก่เกษตรกรในพื้นที่อภิปรายได้ว่า เนื่องจากอำเภอดำรงวิทยะ 7 ตำบล ซึ่งมีศูนย์เรียนรู้จัดการดินปุ๋ยชุมชน อยู่ 2 แห่ง คือ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโคกกลอย และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลถ้ำ ที่เป็นศูนย์เรียนรู้ที่ดำเนินการในเรื่องของการให้ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยแก่เกษตรกร ทำให้การเข้าถึงของเกษตรกรกับศูนย์เรียนรู้ยังไม่ครอบคลุม และในบางประเด็นที่เกษตรกรมีความต้องการเสนอแนะก็คือในประเด็น หน่วยงานราชการควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิต การเก็บรักษาและวิธีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างถูกวิธี และควรแจ้งให้เกษตรกรทราบถึงความแตกต่างในการใช้ปุ๋ยเคมีปกติกับปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่องระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่พบว่า มีระดับความรู้อยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อควรพิจารณานำมาเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันในประเด็นของ เกษตรกรขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย และขาดเงินทุนในการจัดหาปุ๋ยหรือวัตถุดิบผลิตปุ๋ย โดยมีข้อเสนอแนะในเรื่องการเข้าถึงวัตถุดิบและแหล่งเงินทุน ควรส่งเสริมเกษตรกรโดยให้เกษตรกรสามารถรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือแปลงใหญ่ เพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนของภาครัฐได้ เพื่อนำเงินทุนมารวมกันทำกิจกรรมให้เกิดความเข้มแข็งร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรประสบปัญหา เช่น การจัดการองค์ความรู้ การขาดปัจจัยในการผลิตปุ๋ย ราคาปุ๋ยเคมีมีราคาสูง และสามารถที่จะดำเนินการกิจกรรมอื่นได้เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้

2) ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในเรื่องการขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี การอบรมให้เกษตรกร เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้อง และให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการตรวจวิเคราะห์ดินและโดยการใส่ปุ๋ยตามผลการวิเคราะห์ดิน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตต่อพื้นที่ และทำให้ปาล์มน้ำมันมีผลผลิตที่สม่ำเสมอ และควรมีการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์ต่อไปได้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรในเรื่องการใช้อยู่ตามคำวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ทราบถึงว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลการยอมรับในการนำความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามคำวิเคราะห์ดินไปปฏิบัติ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการพัฒนา ส่งเสริมการผลิตและการใช้อยู่ตามคำวิเคราะห์ดินในปาล์มน้ำมันต่อไป

2) ควรมีการศึกษาค้นคว้าของการส่งเสริมดังกล่าวในพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้ในการวางแผนพัฒนา ส่งเสริมการผลิตและการใช้อยู่ตามคำวิเคราะห์ดินในปาล์มน้ำมันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัญชสี เจตยานนท์และคณะ. (2561). พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรบ้านโพธิ์ประสาท ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. วารสารเกษตร. 2561. 34(2): 245 – 263.

ธีระพงศ์ จันทนิม. (2555). ปาล์มน้ำมัน เอกสารประกอบการอบรมสำหรับวิทยากรปาล์มน้ำมัน สถานีวิจัยพืชกรรม ปาล์มน้ำมัน คณะทรัพยากรธรรมชาติ สงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

บุญฤทธิ์ คงเรือง. (2545) การยอมรับการใช้เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอมือง จังหวัดกระบี่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศักดิ์ศิลป์ โชติสกุล. (2541). ผลการดำเนินงานส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีตามผลการวิเคราะห์ดินและใบปาล์มน้ำมัน ปี 2539. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.

ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี. (2563). การใช้ปุ๋ยตามคำวิเคราะห์ดินและใบในการผลิตปาล์มน้ำมัน. สุราษฎร์ธานี. กรมวิชาการเกษตร.

สมชาย พรุเพชรแก้ว. (2552). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยใน อำเภอบ้านลาด จังหวัดพังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ. (2563). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ ปี 2563. พังงา สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2564). ปาล์มน้ำมัน Oil palm. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ ปี 2557. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.